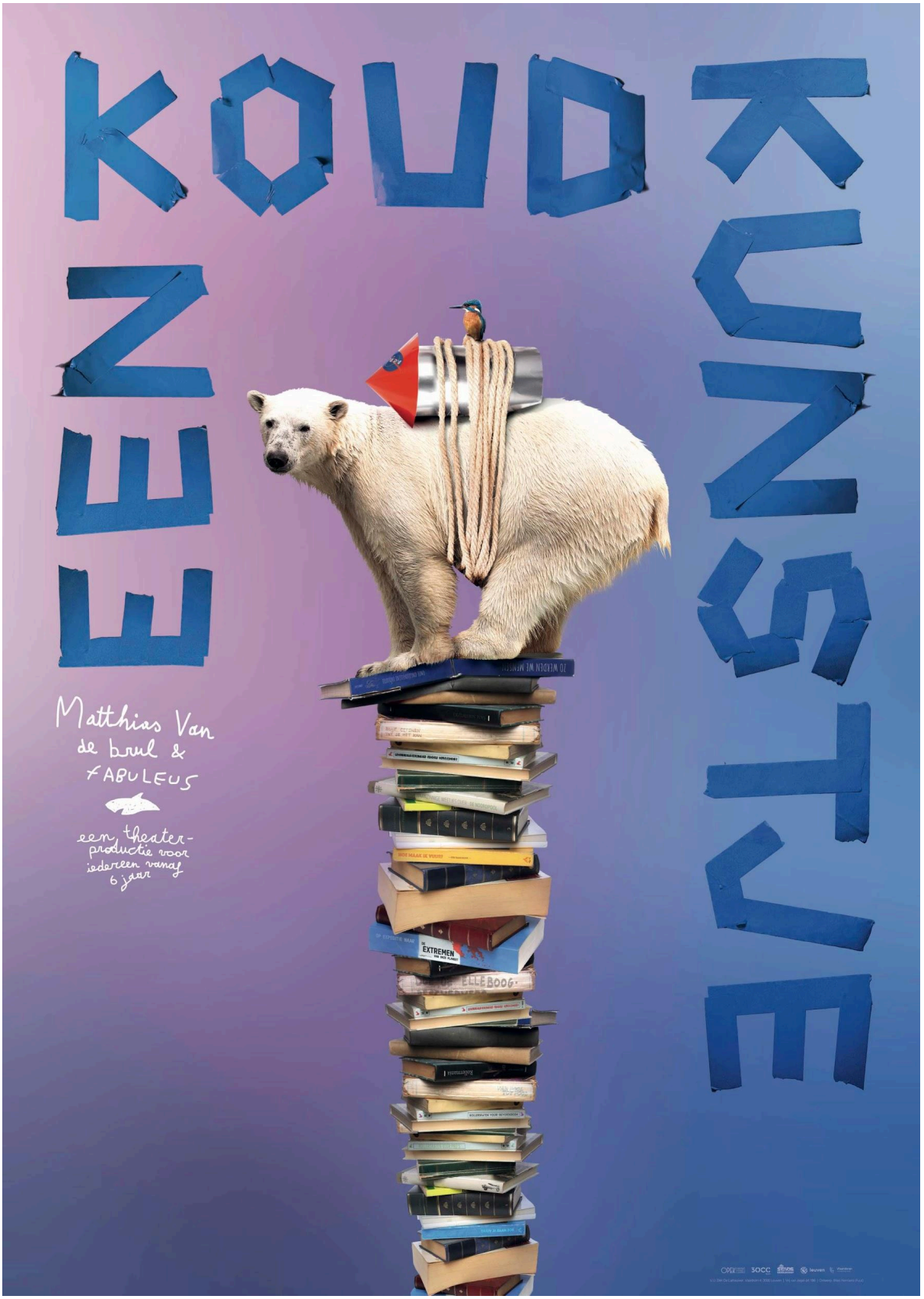
KOUD KUNSTJE
EEN
Matthias Van de brul & FABULEUS
een theater-productie voor iedereen vanaf 6 jaar

Beste leerkracht,

Binnenkort ga je met jouw klas kijken naar *Een koud kunstje,* een theaterproductie van *f*ABULEUS en Matthias Van de brul. De voorstelling wordt dit seizoen gespeeld door actrice Leen Roels. Tijdens de voorbereiding van jullie theaterbezoek zou ik vooral goesting geven, nieuwsgierig maken en rond de theatercodes werken.

Het zou fijn zijn als je nadien ook de tijd neemt om ervaringen uit te wisselen in de klas en verder te werken rond bepaalde thema's uit de voorstelling. Neem gerust contact met ons op als je nog vragen hebt bij de voorstelling of de omkadering.

Veel plezier!

Filip Bilsen
Communicatie & educatie *f*ABULEUS
filip@fabuleus.be

SAMENGEVAT

Een koud kunstje is een **theaterproductie** van fABULEUS en Matthias Van de brul. De voorstelling wordt dit seizoen gespeeld door actrice **Leen Roels**

De voorstelling duurt ongeveer een uur.

Een **ijsbeer** zit vast op het dak van een bibliotheek. Een superstorm heeft de wereld onder water gezet. De mensen zijn net op tijd gevlucht naar een andere planeet. Alleen achtergebleven leert de ijsbeer zichzelf lezen. Hij heeft vier boeken kunnen redden: *Hoe maak ik vuur?*; *Rollerskaten for Dummies*; *1000 waanzinnige weetjes over de Noordpool*; en een strip (om tussendoor te relaxen). Dankzij deze boeken gaat een nieuwe wereld voor hem open. Zodra het water gezakt is, gaat de ijsbeer op zoek naar zijn vriend **de ijsvogel.**

Een koud kunstje gaat over **het plezier van lezen en nieuwe dingen leren** (zoals rollerskaten), maar vooral over **zorg dragen voor de wereld**, zodat die heel blijft voor de volgende ontleners.

Theatermaker Matthias Van de brul heeft de tekst geschreven. Actrice Leen Roels is de enige speler in deze voorstelling. Het is dus een **monoloog**. Leen staat wel niet helemaal alleen op het podium. Naast haar staat ook een **technieker** die af en toe helpt bij decorwissels.

***f*ABULEUS** is een uniek productiehuis voor veel soorten podiumkunsten: performance, dans, circus en (tekst)theater. Centraal in de werking van *f*ABULEUS staat de artistieke samenwerking tussen (zeer) jong talent en (meer) ervaren makers. Op het podium staan de ene keer jongeren, de andere keer jonge professionelen.

WELKOM IN HET THEATER

Het is belangrijk dat de kinderen op voorhand weten dat ze naar een theatervoorstelling gaan kijken, wat theater precies is en wat er van het publiek verwacht wordt. Je kan beginnen met het posterbeeld te laten zien (de voorkant van deze lesmap). Je kan het beeld hier downloaden.

- Wat zie je allemaal op de affiche?
- Wat is de titel? Waarom hebben voorstellingen een titel en waarom verspreiden theaters affiches en flyers?
- Fantaseer zelf waarover de voorstelling zou kunnen gaan.

Wat is theater?
Wist je dat toneelspelen een echt beroep is?
Wat is het verschil tussen theater kijken en televisiekijken?

Je kan het gesprek starten vanuit de eigen ervaringen van de leerlingen. Naar welke voorstellingen zijn ze al geweest? Hoe ziet een theatergebouw eruit? Hebben ze ooit al zelf op een podium gestaan en applaus in ontvangst genomen? Hoe voelt dat? Dit filmpje is een goede opener voor een klasgesprek:

Video over theatercodes: https://www.youtube.com/watch?v=of0T3A0n--8

Het bezoeken van een voorstelling, of dit nu bij jou op school is of op een andere locatie, brengt bepaalde spelregels met zich mee[1]. Neem deze regels vooraf met de klas door, zodat iedereen weet wat er verwacht wordt.

[1] In dit hoofdstuk citeren we vrij van de sites dramaonline.nl en schoolpodiumwest.be

Vraag de leerlingen of ze zelf een idee hebben, wat wel en niet mag tijdens een voorstelling. Leg uit dat een voorstelling niet hetzelfde is als televisie. Welke verschillen zijn er? En wat kun je dus niet doen tijdens een voorstelling, wat je waarschijnlijk wel doet terwijl je tv kijkt?

- De vestiaire is de plek waar je jassen en tassen opbergt. Deze neem je normaal gezien niet mee de zaal in.
- We zorgen ervoor dat telefoons uit staan. We nemen ook geen foto's en filmen niet tijdens de voorstelling.
- Ga voor de voorstelling naar het toilet. Tijdens een voorstelling weglopen, stoort de mensen in de zaal en op het podium.
- Ook babbelen stoort anderen. Natuurlijk kun je wel reageren op wat je ziet, omdat je het bijvoorbeeld grappig, spannend of verdrietig vindt. Maar wacht met het uitgebreid bespreken hiervan met je buurman of -vrouw tot na de voorstelling.
- Je mag niet eten of drinken tijdens de voorstelling.
- Aan het eind van een voorstelling hoort applaus. Zelfs als je de voorstelling misschien niet leuk vond, is het netjes respect te hebben voor de artiesten en hen te belonen met een applaus.

Nog een belangrijke tip voor jou als leerkracht… Laat de leerlingen genieten van de voorstelling. Ze hoeven echt niet muisstil te kijken. Spelers in een kindervoorstelling zijn gewend aan de directe en soms uitbundige reacties van kinderen. Grijp dus alleen in als het gedrag storend is voor het publiek en de artiesten.

Denk goed na over de plaatsindeling. Zorg ervoor dat jij en je collega's tussen de leerlingen zitten. Verwacht je dat een bepaalde leerling de voorstelling spannend of lastig zal vinden? Ga dan bij hem of haar in de buurt zitten.

Als leerkracht heb je een belangrijke voorbeeldfunctie en ook non-verbale signalen worden opgepikt door leerlingen. Als jij enthousiasme en aandacht toont tijdens een voorstelling, dan geef je dat ook door aan je leerlingen.

Spelopdrachten: Zoek je spelopdrachten om in de klas te werken rond theater, podiumbewustzijn en concentratie? Check dan eens de bijdragen van De Spreekkamer op Klascement.

VRIENDENBOEKJE

Naam
Matthias Van de brul

Wat is jouw rol in *Een koud kunstje?*
Ik speel de ijsbeer. En ik heb de tekst geschreven.

Hoe ben jij begonnen met toneel?
In het vierde leerjaar kwam er een man (Geert Defour) de klas binnen. Hij had een gedicht over zonnebloemen bij en zei dat we toneellessen konden volgen aan het Conservatorium van Mechelen. Ik ben er direct mee begonnen en het voelde als thuiskomen.

Wat moet je kunnen om toneelspeler te worden?
Niks en alles. Serieus blijven en veel plezier maken. Je alles kunnen inbeelden.

Naar welke acteur/actrice kijk jij op?
Elke acteur en actrice die er plezier in heeft.

Hoe lang heb je gewerkt aan deze voorstelling?
Een half jaar. Met af en toe wat rustmomenten.

Wat is het leukst aan repeteren? En wat is het lastigst?
Het leukste is dat je elke dag met dezelfde mensen samen aan iets mag bouwen. Het lastigste is dat er al die tijd nog geen publiek is en dat je toch je best moet blijven doen.

Waar doe je vlak voordat de voorstelling begint?
Ik moet heel vaak naar het toilet: soms meer dan tien keer. Verder check ik een paar keer of al mijn attributen op de juiste plaats liggen. Als het veel is, maak ik zelfs een lijstje dat ik kan afgaan.
Een beetje dansen helpt ook.

Hoe voelt het om applaus te krijgen?
Als een warme douche.

NIEUWE DINGEN LEREN FOR DUMMIES

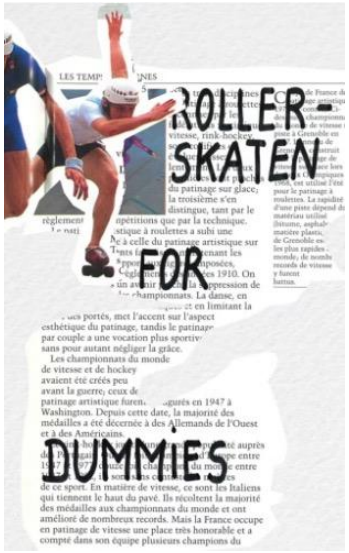

teaser ‘Rollerskaten for dummies’:
https://vimeo.com/1043385388

“*Het ontdekken van taal bij jonge kinderen, dat is iets wonderlijks. Ik ga nu voorlezen in het eerste leerjaar en dat moment waarop ze leren lezen is echt een geboorte. Een kind van zes moet heel veel elementaire dingen beginnen leren. Bij mij op school ging alles heel vlot, maar bij mijn zus was dat echt een gevecht om dingen onder de knie te krijgen. Dat aspect – iets leren met vallen en opstaan – moest zeker in de voorstelling zitten. Daarom is de rollerskatescène mijn lievelingsscène, omdat dat voor de ijsbeer ook niet direct lukt.*”

(Maker Matthias Van de brul)

Een belangrijk thema van *Een koud kunstje* is leren. Waarom zou je in godsnaam nieuwe dingen leren? Het is moeilijk. Het is lastig. Maar als je het kunt, gaat er een nieuwe wereld voor je open. De ijsbeer leert zichzelf lezen, hij leert rollerskaten en op zijn tocht leert hij op een nieuwe manier naar de wereld kijken.

Schrijf- of vertelopdracht
Heb jij onlangs iets geleerd, wat je eerst echt moeilijk vond? Wat kan jij nu, dat je vroeger niet kon? *Denk aan: lezen, fietsen, een andere taal spreken, koken/bakken, tekenen, goocheltrucs, rekenen, turnen, een trucje met een voetbal, zingen, dansen, een muziekinstrument spelen, …*

- Waarom wou je dit graag kunnen of leren?
- Was het moeilijk? Waarom? Waren er dingen die het extra moeilijk maakten?
- Heeft iets of iemand je geholpen?
- Hoe voelt het om iets nieuws te kunnen?
- Wat zou je graag kunnen als je groter bent? Waarom?

Vertel een verhaal over jezelf als superheld.

- Fantaseer een nieuw, bovenmenselijk talent, iets wat onmogelijk is voor mensen, maar wat je toch zou willen kunnen bvb vliegen, jezelf onzichtbaar maken, door muren heen bewegen, spruitjes omtoveren in frambozenijs, vuurspuwen als een draak, …
- Bedenk nu hoe je dit talent hebt moeten oefenen, als baby en als kind
- Op welke hindernissen zal je botsen? Hoe zal je die overwinnen?
- Wat zijn de voordelen van jouw talent?
- Bedenk een spectaculair einde aan je verhaal: hoe je een bankoverval hebt verhinderd, of je beste vriend uit een boom redde, of hoe je uiteindelijk overmoedig werd en in een ravijn stortte.

DE VOYAGER GOLDEN RECORD

Aan het begin van de voorstelling staat de wereld onder water. De mensen hebben de aarde verlaten met een raket, om nooit meer terug te keren. De ijsbeer twijfelt: moet ik ook vertrekken of zal ik hier blijven?

Stel dat jij nu samen met al je vrienden en familie naar een andere planeet zou kunnen vertrekken, zou je dat dan doen? Zijn er dingen die je zou missen? Of zou je blijven? Waarom? **Wat maakt de aarde zo bijzonder of uniek voor jou?**

In 1977 stuurde de NASA twee ruimtesondes, Voyager 1 en 2, naar het einde van ons zonnestelsel en verder het universum in. Onderweg verzamelen de ruimtesondes informatie over andere planeten en hemellichamen. Maar ze hebben ook een boodschap voor eventuele buitenaardse wezen: een gouden plaat met een selectie foto's en geluiden die een beeld moeten geven van de mens en het leven aarde. Op de plaat staan 115 foto's, begroetingen in 55 talen (waaronder de Nederlandse versie: "Hartelijke groeten aan iedereen"), 90 minuten muziek en 12 minuten geluiden. De opslagruimte was zo beperkt dat de wetenschappers heel goed moesten nadenken welke beelden, geluiden en muziek ze zouden selecteren.

Een reportage over de Voyager en de gouden plaat uit het jeugdjournaal:
https://jeugdjournaal.nl/artikel/2263007-ruimteschip-na-40-jaar-weg-uit-ons-zonnestelsel

Knutsel- of tekenopdracht
Maak een collage of een tekening van alle dingen die jijzelf op de gouden plaat zou zetten. Welke dingen, geluiden of muziek zou jij de ruimte willen insturen en voor de eeuwigheid bewaren?

WOORDZOEKER

Een koud kunstje

Naam _____ Datum _____

Kun jij alle verborgen woorden vinden in deze woordzoeker?

U	P	V	S	O	N	E	T	A	K	S	R	E	L	L	O	R	U
U	X	W	V	M	L	T	E	B	M	K	U	N	S	T	J	E	G
R	K	R	Q	H	L	E	V	J	D	Y	B	D	D	K	O	A	H
P	E	L	U	O	X	D	Z	E	T	K	M	I	R	O	K	D	K
V	K	T	V	E	E	X	B	E	A	A	R	D	E	U	K	I	W
R	S	R	S	Y	K	F	C	U	N	N	D	I	Z	D	F	N	Q
P	E	R	T	L	V	T	E	S	E	N	T	E	K	O	V	K	F
I	I	Q	Q	U	O	F	V	N	U	N	N	E	J	E	S	Q	P
H	D	K	U	L	V	O	M	V	E	P	R	E	E	T	O	I	J
C	E	R	A	V	B	F	P	T	L	N	E	E	R	N	S	B	T
S	P	W	I	L	T	Z	P	A	B	H	W	R	E	E	A	I	Q
E	O	L	E	G	O	V	S	J	I	B	C	B	S	B	L	L	W
T	L	U	I	T	S	T	E	R	V	E	N	C	A	T	S	Q	P
M	C	S	E	I	B	E	D	E	B	B	I	R	F	Y	O	J	L
I	Y	I	R	S	B	N	O	O	R	D	P	O	O	L	H	R	I
U	C	D	R	E	N	O	W	E	B	L	O	H	P	H	O	W	M
R	N	J	B	F	L	S	K	E	E	H	T	O	I	L	B	I	B
H	E	X	E	R	X	T	R	A	A	K	D	I	L	L	E	J	L

- AARDE
- BIBLIOTHEEK
- BOEK
- ENCYCLOPEDIE
- HOLBEWONER
- IJSBEER
- IJSVOGEL
- KOUD
- KUNSTJE
- LEREN
- LEZEN
- LIDKAART
- NOORDPOOL
- OEFENEN
- PLANEET
- POOLSTER
- RIBBEDEBIE
- ROLLERSKATEN
- RUIMTESCHIP
- SUPERSTORM
- UITSTERVEN
- VUUR
- WISTJEDATJE

LEREN TE DROMEN

De ijsbeer leert zichzelf lezen, rollerskaten, vuur maken, ….. Allemaal dingen die hij nog niet kon, voordat hij terechtkwam op het dak van de overstroomde bibliotheek.
Wat zijn dingen die jij nog niet kan en super graag wil leren? Waar droom jij van? Vliegen? Surfen? Reizen naar de Noordpool net als de ijsbeer?

Uitbeeldopdracht:

Kringgesprek: Ga met de leerlingen in een kring staan en vraag hen om na te denken over wat ze later graag zouden willen kunnen. Dit kunnen zowel kleine als grote dromen zijn, realistische of juist fantasierijke ideeën. Denk bijvoorbeeld aan het worden van een zeemeermin, het maken van de lekkerste ijsjes ter wereld, of het kunnen vliegen zoals een vogel.

Deel je droom: Duid een leerling aan en laat diegene kort vertellen waar hij of zij van droomt om te leren. Vraag daarna of de leerling dit kan uitbeelden. Laat de klas samen bedenken hoe ze dit kunnen laten zien – misschien door een beweging, geluid of een korte scène.

Samen uitbeelden: Beeld de droom daarna met de hele klas uit! Als iemand bijvoorbeeld wil leren surfen, kunnen de leerlingen doen alsof ze op een surfboard staan. Of als ze willen leren auto autorijden, kunnen alle leerlingen doen alsof ze met de auto door de klas rijden. .Of als iemand een ijsjesmaker wil worden, kunnen ze doen alsof ze ijsjes maken en proeven.

Voorbeelden ter inspiratie:

- Leren auto rijden (uitbeelden: beweging sturen in de auto)
- Leren vliegen (uitbeelden: beweging rondvliegen in de klas)
- Leren zingen (uitbeelden: beweging microfoon vasthouden)
- Leren dansen (uitbeelden: dansen door de klas)
- Leren toveren (uitbeelden: spreuk maken met een toverstokje)
- Leren tijdreizen (uitbeelden: teleporteren zoals mega mindy)
- …..

Afsluiting:
Daag de leerlingen uit om hun droom tot leven te brengen tijdens een presentatiemoment!

Optie 1: Verdeel de klas in twee groepen. De helft van de leerlingen ligt op de grond alsof ze slapen, de andere helft vormt het publiek. Zet de muziek op en laat de ‘slapers’ langzaam wakker worden (geeuwen, zich uitrekken, rechtstaan). Vervolgens beelden alle leerlingen tegelijk hun droom uit! Laat ze echt opgaan in hun fantasieën: wat zien, horen en voelen ze in hun droom? Aan het einde van de muziek vallen ze weer in een diepe slaap.
https://www.youtube.com/watch?v=cdbcBn2VA9U

Optie 2: Laat de leerlingen in kleine groepjes samenwerken om een kort toneelstuk te maken waarin ze hun droom beleven.